

TRGOVSKI LIST

časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Letna naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 8. aprila 1930.

Telefon št. 2552.

STEV. 42.

Zakon o pobijanju nelojalne konkurence.

Za povzdigo morale v trgovskem prometu. — Stroge določbe proti umazani konkurenci, potvarjanju porekla blagu, širjenju neresničnih vesti o konkurentu in proti odvajanju kupcev.

Kakor smo že na kratko poročali v zadnji številki »Trg. List«, je Nj. Vel. kralj dne 5. t. m. na predlog ministra trgovine in industrije g. Juraja Demetroviča podpisal zakon o pobijanju nelojalne konkurence. S tem je ustrezno že davno izraženim željam gospodarstev, zlasti trgovskih krogov. Naj v naslednjem navedemo vsaj v kratkem vsebino glavnih določil tega zakona, ki bo brez dvoma z zadoščenjem sprejet v vseh naših krogih. Velika konkurenca, pa tudi povojne razmere so povzročile, da so se v kupčijem poslovanju mnogi začeli posluževati sredstev, ki obstoječih zakonitih predpisov sicer ne kršijo, ki pa so v nasprotju z dobrimi trgovskimi šegami in trgovskim poštenjem. Zasedovanje takih konkurentov ni bilo mogoče, ker ni bilo zakona, ki bi take anomalnosti, grde navade in vse, kar običajno nazivamo »umazana konkurenca« preprečeval. Zato smo ponovnokrat na zborih zahtevali od pomoči potom zakona, kakor ga imajo že davno v drugih državah. Prepričani smo, da bo novi zakon mnogo doprinesel k normalizaciji trgovskega prometa in k ureditvi konkurenčnih razmer v trgovini.

Zakon vsebuje v glavnem naslednja določila:

Kdor v poslovnem prometu zaradi konkurence stori dejanje proti dobri običaji, ki morejo škodovati drugega konkurenta, se lahko toži. Tožbi je namen onemogočiti nadaljno izvrševanje dejanja, odstraniti s tem ustvarjeno nepravilno stanje in doseči povračilo storjene škode.

Kdor o razmerah svojega ali tuje podjetja javno govori ali raznaša karkoli, kar more povzročiti zmotno in kar bi dalo s tem temu podjetju v konkurenci prednost na škodo drugega konkurenta, je lahko tožen zaradi razširjanja takih vesti, na odstranitev nepravilnega stanja in na povračilo storjene škode. Semkaj spadajo predvsem podatki o kakovosti, količini, o prirodi in sestavi blaga ali dejanja glede izvora, prodajnih tržišč in prodajnih pogojev, nadalje podatki o lastniških in kreditnih razmerah, o proizvajalnem načinu ali o določitvi blagovnih cen, ali o zaščiti blaga s patenti, vzorci, obrazci ali žigi, o metodah proizvodnje ali o delovnih razmerah v podjetju, o povodu in svrhi kreditov, o stanju zalog, o odlikovanjih in prednostih. Pod temi odlikovanjih in prednostih je razumeti tudi uporabo lika Nj. Vel. kralja ali člana kraljevskega doma, državnih in javnih grbov, drugih državnih emblemov, uradnih znakov in imen.

Strogo se kaznuje po tem zakonu tudi neresnična označba porekla blaga.

Pod netočno označbo porekla blaga je razumeti označbo, ki more v poslovnem prometu povzročiti napačno naziranje, da se blago, za katero gre, proizvaja v posebnih krajih, v posebnih mestih ali v posebni državi.

Neresnična označba porekla je tudi to, kadar proizvednik pri drugem proizvedniku nabavljenó blago opremi z znakom svoje tvrdke, svojega imena in žiga, ako se s tem morejo v konkuren-

nem prometu povzročiti napačna naziranja, da so to njegovi lastni proizvodi.

Ne gre pa za neresnično označbo porekla, ako domači trgovec odda v promet blago tujega porekla s tem, da ga opremi s svojim imenom, ali da na blago udari svoj žig, ako s tem ne obeleži tujega blaga kakor da je domačega porekla in ako s tem ravnanjem ne povzroči morebitne že obstoječe označbe tujega porekla.

Ne smatrajo se za neresnične označbe podatki, ki po poslovnih običajih nimajo več v prometu izključnega pomena glede podatkov, ker so postali običajni kot označba vrste ali kakovosti raznovrstnega blaga, razen ako se prilažja takim podatkom pristavek »pravi, prirodni, resnični, izvorni itd.«, ki bi utegnili povzročiti lažljivo predstavo o poreklu blaga.

Geografski nazivi vinskih proizvodov, mineralnih vod ali izdelkov se ne smejo uporabljati kot oznake ali kakovosti. Ti predpisi ne veljajo za nazive vinskih proizvodov, ki se uporabljajo po posebni vrsti, razen ako za neko določeno vrsto minister ne predpiše kaj drugega.

Z odlokom pristojnega ministra se lahko objavijo predpisi o označbi porekla blaga, ki se proizvajajo v raznih krajih, čijih klima ali zemlja vpliva na svojstvo blaga (nazivi blaga). Inozemski nazivi krajev se smejo posebej zaščititi v primeru reciprocitete.

Kdor neresnično označuje poreklo blaga, je lahko tožen zaradi prepovedi takega označevanja, odstranitve s tem ustvarjenega položaja in za povračilo povzročene škode.

Kdor raznaša o tujem podjetju, njegovem podjetniku in blagu vesti, ki morejo škoditi temu podjetniku in njegovim proizvodom, se kaznuje, ako ne more dokazati istinosti svojih vesti.

Prepovedano je tudi zlohotno obeleževanje tujih proizvodov. Kdor to zagreši tako, da more povzročiti nezaupanje med kupci napram zlohotno obeleženim tvrdki, imenu ali nazivu, bo sojen zaradi zlorabe. To velja tudi za naslove in zunanjo sliko časopisov, knjig in drugih tiskanih del, za naslove gledaliških, glasbenih in kinematografskih del, ako jih kaka oseba zlorabi na način, ki more odvrniti konsumente od nakupa in posejanja.

Kdor prekrši predpise tega zakona, se lahko obsodi ne le na povračilo povzročene škode, temveč tudi na denarno globo do iznosa 50.000 Din.

Naše trgovce bodo posebno zanimala določila glede tega, koga je smatrati po tem zakonu kot konkurenta. Zakon pravi v tem oziru: »Ta zakon se nanaša na vse posle prometa in izdelkov obrtništva in trgovine, vendar se ne bo uporabljal za pobijanje nelojalne konkurence iz vrst drugih svobodnih profesij.

Konkurent je vsak podjetnik, ki proizvaja blago podobne ali enake vrste, ali brani blago podobne ali iste vrste ali pa deluje kot producent v isti ali podobni panogi.

Pod blagom se razumejo industrijski in obrtniški proizvodi, kakor tudi proizvodi poljedelstva, šumarstva in rudarske industrije.

Če pa je podana nevarnost za razne tajne produkcije in trgovine, se lahko pri sodni razpravi izključi javnost.

Razsodba se mora na zahtevo zmagajoče stranke objaviti v listih na stroške obsojene stranke. Sodišče določi višino izdatkov. Sodišču je pridržana pravica, da dovoli delno ali pa tudi celotno objavo, ako s tem ni dana nevarnost za ohranitev poslovnih tajnosti.

Denarne kazni po tem zakonu se stekajo v poseben fond, ki se bo ustanovil pri bankskih upravah za podpiranje do-

Pogledi na gospodarstvo.

(Iz poročila predsednika Trgovskega društva »Merkur« za Slovenijo g. dr. Frana Windischerja, na občnem zboru društva 2. aprila 1930.)

3. Nove prilike v razmerju med gospodarjem in delojemalcem.

Že lansko leto sem obširneje govoril o tem, kako so se razmere v naši trgovini bistveno izpremenile in kako so se poslabšali izgledi trgovskega naraščanja in poganjka glede gospodarske samostojnosti. Naša trgovina je po strokah jako razčlenjena in dokaj obilno zastopana. Težko je kjerkoli govoriti še o nepokriti potrebi. Število trgovin sicer vedno še narašča in bodo detajlne trgovine še na novo nastajale zlasti v tistih krajih, kjer nastajajo ob živahni stavbeni delavnosti celi novi deli in okrajji. Ali vobče vzeto je vendar treba za daljšo bodočnost računati s tem, da pretežen del trgovskega naraščanja ne bo več računal s svoječasnó trgovsko samostojnostjo, marveč bo treba računati z dejstvom, da ostane dokajšen del sotrudnikov in nameščencev za celo življenje službojemalec. Vse izraziteje nastaja tudi pri nas starostna delovna sila, ki se v tistih krajih, kjer nastajajo ob živahni stavbeni delavnosti celi novi deli in okrajji. Ali vobče vzeto je vendar treba za daljšo bodočnost računati s tem, da pretežen del trgovskega naraščanja ne bo več računal s svoječasnó trgovsko samostojnostjo, marveč bo treba računati z dejstvom, da ostane dokajšen del sotrudnikov in nameščencev za celo življenje službojemalec. Vse izraziteje nastaja tudi pri nas starostna delovna sila, ki se v tistih krajih, kjer nastajajo ob živahni stavbeni delavnosti celi novi deli in okrajji. Ali vobče vzeto je vendar treba za daljšo bodočnost računati s tem, da pretežen del trgovskega naraščanja ne bo več računal s svoječasnó trgovsko samostojnostjo, marveč bo treba računati z dejstvom, da ostane dokajšen del sotrudnikov in nameščencev za celo življenje službojemalec. V preteklem letu to vprašanje ni napredovalo niti pri nas, še manj pa v drugih delih države. Pri nas je ta misel vsled pokojninskega zavarovanja nameščencev razumljivejša postala, ali so ipak še velike ovire. Razumen gospodar, ki ni zakrknjen za potrebe življenja, ki se neustavno razvija v smeri širšice se socialne kulture, bo moral preobraziti svoje nazore i ako je konservativen. Morda, in celo verjetno je, da bo uvedba take preskrbe začetna leta neugodno vplivala na delovnem trgu te vrste, ali so gotove zahteve, ki se uresničijo vsled svoje neodoljive notranje upravičenosti navzlic na sebi razumljivemu trenju in odporu v prizadetih krogih. Vprašanje ni enostavno, ali tudi konservativen gospodar ne sme prezreti dejstva, da gre za pride važnega sotrudnika v obratu, ki so mu na vero in zvestobo zaupani mnogi posli, pa je gospodarjev interes očiten, da ima v hiši zveste in zadovoljne sodelavce.

brodelnih ustanov, predvsem pa za strokovno šolstvo. Minister trgovine in industrije bo izdal pravilnik o ustanovitvi in poslovnem redu teh fondov.

Inozemci imajo v naši državi enake pravice glede zaščite po tem zakonu, kakor domačini. Ta pravica pa je omejena s principom reciprocitete.

Določbe zakonov, ki nasprotujejo temu zakonu, izgubijo svojo veljavo.

Zaščita pred nelojalno konkurenco se sme zahtevati šele z dnem zakonitve tega zakona. Pravica do odškodnine gre samo za škodo, ki je bila povzročena po uveljavljenju tega zakona, t. j. mesec dni po objavitvi v »Službenih Novinah«.

V teh sporih so pristojna prvostopna kolegijalna civilna sodišča. Razprava se vrši po obstoječih predpisih, v kolikor niso izpremenjeni s tem zakonom. V krajih, kjer zakon o sodnem postopku z dne 16. februarja 1929 še ni v veljavi, veljajo tozadevni predpisi prejšnjih zakonov do uveljavitve novega.

4. Naše prilike za delo in zaslužek.

Prilik za delo in zaslužek je tudi dandanes pri nas odločno premalo. Dežela je gorata. Kmetijstvo, in kar je z njim v zvezi, vedno težje preživlja narod. Dotok v mesta narašča in se morda temu pojavu, ki ga imenujejo Italijani urbanesimo, pri nas polaga premalo pozornost zlasti tudi raz zrelišče stanovanjskega vprašanja, kajti tisti, ki pride v mesto in želi dela in zaslužka, je kmalu tudi interesent za stanovanje. Tako pa v breme mest, kjer je vobče življenska stopinja neprimerno višja nego na deželi, kažejo izkazi rastoče število brezposelnih, in je tudi stanovanjsko vprašanje kakor vrv brez konca. Od kmetijstva se nagibajo ljudje v mesta ter v trgovino in industrijo, pa je samo v tistih krajih boljše, kjer nastajajo industrije, ki posnamejo višek prebivalstva v svojem privlačnem ozemlju, pa dajo življenju in načinu življenja sploh drugo obeležje. Drug pereči problem je dan v tem, da presega število tistih, ki službe in mesta iščejo, v močni številki razpoložne prilike za službe in mesta. Tako nastaja nesorazmerje, in je v takih razmerah jako poželjno, da se razvija podjetniški duh in da dobimo širši krog takih ljudi, ki ne iščejo sami dela, ampak ustvarjajo delovne prilike in nudijo drugim zaslužek. Pri nas je gospodarstvo v resnici zaokroženo, dejanske prilike so si same skrojile obod okoli nas. Kdor je dobre volje, ne bo prerekal potrebe gospodarskega solidarizma. — Naša kmetijsko premalo donosna zemlja mora dobiti dopolnilo v industriji in trgovini. Tam, kjer je industrija in kjer je živahen promet in trgovina, ni izseljevanja, pa tudi pridelki gredo gladko v denar. V takih krajih se vrši brez težav in trenja izmenjava blaga, ne da bi bilo treba delati si takih skrbi za prodajo, kakor jih imajo kmetovalci v takih pokrajinah, ki so daleč od trgovskih in industrijskih središč. Kdor tega ne vidi pri nas, je ž njim težko razgovarjati. Kakor je težko dopovedati tistim, da nimajo prav, ki izhajajo iz raznih teoretsko pravih vidikov, zahtevajo tudi pri nas odpravo zaščitnih carin, pa ne pomislijo, da naša industrijalna podjetja, ki so tolike važnosti za prehrano in za ohranitev prebivalstva doma, ne bi mogle brez zaščite kljubovati tistim industrijalnim velikonom, ki so jim naše tudi največje fabrike samo taka igračka, kakor je bil v znani pripovedki orjaški deklici igrača kmetič s plugom. Za službe in mesta je trda. Stiska je velika. To revo in to zadrego skušamo pri svoji posredovalnici za službe in mesta v vsej živi bridkosti, kadar se nehajo šole ter pride toliko in toliko novih absolventov različnih šol in tečajev trkat na vrata za službe in mesta. Ob takih časih bi se človek najraje zaprl v trdnjavo. Vso pezo tega vprašanja praktično čutijo tisti ljudje, ki so na mestih, ki so bolj očitna in vidna, pa se v sili in stiski vse obrača do njih, da so priprošniki, besedniki in posredovalci za službe. Ta gneča je pa vsakemu razumljiva, kakor je obžalovanja vredna, kdor malo pozna razvoj in potek stvari. Med vojsko je na vseh koncih in oglih manjkalo mo-

ških sil, pa so v takih razmerah prišle ženske do vse večje veljave. Prva leta po vojski je znana zabuhlost in nabreklost vladala v gospodarskem življenju. Službe in mesta je bilo lahko dobiti. Vzgajalo se je mnogo takozvanega strokovnega naraščaja po raznih javnih in privatnih učiliščih. Tako je ženski element naraščal začetkom iz potrebe po uslužbencih, pozneje pa je to prišlo v navado, to tembolj, ker je nagibnost v ženskem svetu, da postane samostojnejši in ne čaka na slepo na moža, na drugi strani pa tudi okolnost, da so se po končani inflacijski dobi življenjske prilike tako poslabšale, da mora mnogokateri in mnogokatera iskati službe in mesta, ki je prej lahko živel pri svojih stariših in čakala, da bo kdaj na lahko potrkalo. Na trgu za službe in mesta je pritisk tem občutnejši, ker so uradniške razmere tako silno slabše postale. To ima za posledico, da celo aktivni uradniki iščejo skoraj po redu postranski zaslužek, na drugi strani pa osobito vpokojenci in sicer vojaški kakor civilni prihajajo kot mogočen element v konkurenci za službe in mesta v poštev. Včasih je vpokojen častnik ali vpokojen uradnik zložno živel od svoje penzije ter v resnici počival po trideset- ali štiridesetletnem delu doma ali v kakem mestu, ki je veljalo za penzionopolis. Od velike vojske sem je pa položaj vse drugačen. Penzije zlasti starovpokojenecv so skromne, na drugi strani je mnogo ljudi prišlo v penzijo po sili razmer, zlasti po redukcijah, pa ti ob svojih pokojninskih prejemkih danes, ko je izdatek za obleko in stanovanje tako mogočen faktor, nikakor ne morejo živeti od penzije same, pa si iščejo primerne postranskega zaslužka.

(Konec prihodnjic.)

POSPEŠEVANJE MLEKARSTVA.

Mlekarska zveza v Vojvodini je sklenila, da naprosi poljedelsko ministrstvo za podporo za zgradbo moderne hladilnice za mlekarstvo izdelke. V hladilnici bodo v zalogi izdelki mlekarstva do prodaje. Drugo hladilnico bo zgradila zveza sama na lastne stroške. Šoli za izpopolnjenje mlekarstva v Novem Sadu je dovolila zveza kredit za zgradbo moderne laboratorija.

JUGOSLOVANSKI DELAVCI ITD. V TURČIJI.

Načelno je izvrševanje duševnih in ročnih poklicev v Turčiji dovoljeno le turškim državljanom. Jugoslovanski državljani, ki hočejo iskati v Turčiji dela, morajo stopiti najprvo v stik s turškim delodajalcem, ki izda pismeno jamstveno izjavo, da bo dotičniku res delo prekrbel. Turški konzulat v Beogradu izstavi nato potrebno posebno dovoljenje in vizum. Z agenta, ki iščejo delavce za Turčijo in si pustijo plačati tudi »provizije«, moraš biti zelo previden.

JUGOSLAVIJA O MEDNARODNEM EKSPORTNEM SINDIKATU STEKLENIC.

Pri ustanovitvi nemško-francoskega steklenega sindikata na koncu preteklega leta je bilo naznanjeno, da se vodijo tudi pogajanja o ustanovitvi mednarodne organizacije. Pogajanja so se sedaj zaključila in je bil ustanovljen eksportni sindikat steklenic z imenom »Mednarodni francoski prodajni kontor«, s sedežem v nemškem mestu Düsseldorf. — Udeležene so Avstrija, Nemčija, Češko-slovaška, Ogrska, Rumunija, Jugoslavija, Poljska in Nizozemska. Eksportni sindikat obsega vse francoske vrste barvanega stekla z znanimi, že v pogodbi nemškega sindikata predvidenimi kvotami. Člani si jamčijo za svojo notranjo prodajo medsebojno zaščiteno. Sindikat velja do leta 1930.

Čitajte in razširjajte

»TRGOVSKI LIST«

Anketa radi povišanja železniških tarif za premog, drva in gradbeni material.

Generalna direkcija državnih železnic je objavila v »Saobračajnem Vjesniku« št. 8 tarifno odredbo, po kateri se uvajajo s 1. aprilom t. l. tarifni baremi 32—38. Z uvedbo teh novih baremov je 20% sezonsko povišanje železniških tarif, ki je imelo veljati samo do konca marca, spreminjeno v trajno povišanje. Povišanje je zadelo premog, koks, apno, pesek, kamenje, opeko in drva za kurjavo. Radi tega se je včeraj dopoldne vršila v Zbornici za TOI v Ljubljani anketa.

Anketo je otvoril in vodil zbornični tajnik gosp. Ivan Mohorič, ki je uvođoma očrtal na kratko zgodovino te tarifne reforme. Tarife za premog in drva so bile povišane že 1. marca lanskega leta, celotno povišanje v primeri s polčražem pred 1. marcem znaša 30 do 50%, za drva pa celo 87%. Referent Mohorič je povdarjal, da je absolutno nepravilno, da se tako forsirajo tarifi za omenjene predmete, ker se s tem ruši ravnotežje v našem tarifnem sistemu. Poročal je tudi o akcijah, ki jih je v tem oziru izvedla Zbornica TOI. Anketa je ugotovila, da bodo imela ta povišanja neugodne posledice baš za našo banovino. Naš

premog ne bo v Vojvodini mogel prenesti konkurence madžarskega premoga. Radi tega obstoji resna bojazn, da bo v naših premogovnikih nastala stagnacija, kar more privedi do večjih redukcij delavstva. Nerazumljivo je namreč, da je uvozna tarifa za inozemski premog ostala neizpremenjena, s čemur se madžarski premog v Vojvodini naravnost favorizira napram našemu. Oni premog pa, ki ga rabijo naše plinarne in elektrarne in ki se uvaža iz inozemstva, mora plačati višjo tarifo. Pri taki tarifni politiki so industrijska podjetja v naši banovini jako zapostavljena, kajti njihov položaj je radi geografske lege precej neugoden, ker so razdalje zelo velike. Zato je inozemska industrija, posebno v obmejnih državah, kot v Madžarski, v veliko ugodnejšem položaju kot industrija v naši banovini. Letna obremenitev naše banovine radi te tarifne reforme bo znašala čez 10 milijonov dinarjev, kar nam pri splošni krizi dá veliko misliti. Vršila se je debata in je bilo ob koncu sklenjeno, da se bodo podvzeli vsi potrebni koraki, da se ta nepravilna obremenitev odstrani, odnosno vsaj ublaži.

Občni zbor gremija trgovcev v Novem mestu.

V nedeljo, 6. aprila t. l. popoldne se je vršil v dvorani mestnega županstva v Novem mestu redni letni občni zbor gremija, ki ga je vodil gremijalni načelnik g. E. Kastelic.

V svojem pozdravnem nagovoru je g. gremijalni načelnik očrtal važnejše akcije, ki jih je izvedel gremij v pretekli poslovni dobi v korist svojega članstva, zlasti glede uredbe o odpiranju in zapiranju trgovin, krošnjarstva, telefona, inozemskih relacij itd.

Gremijalni tajnik je prečital nato zapisnik zadnjega občnega zbora, ki je bil brez debate odobren.

Iz poročila tajnika, ki podaja podroben izkaz gremijalnega članstva, posnemamo, da je štel gremij koncem preteklega leta 387 članov.

Poročilo blagajnika, ki se je vzelo soglasno na znanje, izkazuje dinarjev 44.293-79 gremijalnega premoženja, ki je plodonosno naloženo.

Tajnik Zveze trgovskih gremijev

g. I. Kaiser je nato obširno poročal o trgovinskem položaju, delovanju Zveze in trgovski organizaciji.

Sledile so nato volitve gremijalnega načelstva. Izvoljeno je bilo soglasno sedanje načelstvo s spremembo, da se izvoli v načelstvo g. Matko, mesto g. Hadel-a. — V razsodišče so bili izvoljeni gg.: E. Kastelic, Kobe in pa Pavčič.

Grem. blagajnik je poročal za tem o proračunu za tekoče leto, ki znaša Din 24.776.—. Proračun je bil brez debate soglasno odobren.

Pri »Raznoterostih« se je razpravljalo o odpiranju in zapiranju trgovin ob nedeljah in se soglasno sklenilo, da se trgovine v Novem mestu odpirajo ne z ozirom na letni čas stalno od 9. do 11. ure dopoldne.

Ker je bil dnevni red s tem izčrpan, je gremijalni načelnik g. E. Kastelic ob pol 4. uri popoldne zaključil zborovanje.

iz naših organizacij

Predsedstvena seja Zveze trgovskih gremijev v Ljubljani, ki je bila sklicana za torek 8. t. m., je preložena na četrtek 10. t. m. ob 10. uri dopoldne v posvetovalnici Zbornice TOI v Ljubljani.

Ponudbe poupraševanja

IZVOZ CEMENTA ITD. V ECUADOR.

Tvrdka Arnaldo Gabor v Quito (izgovori Kito), glavnem mestu južnoameriške republike Ecuador, je javila Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu, da bi se mogel v Ecuadorju prodajati jugoslovanski cement, če bi mogel glede cene tekmovati z belgijskim in nemškim cementom. Tudi mandlji, orehi, salama, surova slanina in prekajeno ovčje in kozje meso bi se dalo prodati. Ponudbe se morejo vpslati na tvrdko tudi v nemškem jeziku.

KAKO SE V OBRITNIŠKIH IN INDUSTRIJSKIH DELAVNICAH ČUVAMO PRED NESREČAMI PRI AVTOGESKEM VARENJU

bo vsebina poljudnega predavanja, ki ga priredi Zavod PO Zbornice za TOI v Ljubljani v petek 11. t. m. ob pol 8. uri zvečer v risalni dvorani Tehniške srednje šole v Ljubljani, soba št. 10 v prvem nadstropju (vhod pri stranskih vratih). Predaval bo priznani strokovnjak in vodja avtogenskih tečajev g. inž. Leo Knez, ki bo svoja izvajanja pojasnjeval

z demonstracijo nekaterih zanimivih poizkusov iz prakse. Riziko dela, ki se pojavlja istočasno z njegovo modernizacijo, zahteva od poedinca poleg prakse in previdnosti tudi vedno več strokovnega znanja. Če manjka tega, potem tudi nesreče med delom rade nastopajo ter povzročajo delavcu in obrtniku škodo na zdravju, obrtniku in industriji pa občutno materialno škodo. Nesreče pri avtogenskem varenju so pri večšem ravnanju z aparati izključene. — Predavanje je namenjeno predvsem absolventom ravnokar vršočih se avtogenskih tečajev in varilecem. Opozorjamo pa nanj tudi naše kovinarske obrtnike in industrijce, ki imajo delavnice, v katerih se vare, pa tudi druge, ki jih stvar zanima, vabimo, da se udeleže predavanja. — Zavod PO Zbornice za TOI v Ljubljani.

Tretjo vinarsko razstavo v Zagrebu so otvorili 5. t. m. Razstavnikov je 250, vzorcev 400. Kupčija se živahno razvija.

Po svetu

Konferenca inšpektorjev, ki se bodo vršile pod predsedstvom banov, se bodo pečale v prvi vrsti s poljedelskimi vprašanji.

Na Sušaku so ustanovili družbo za izdelovanje pohištva. Začetna glavnica v znesku treh milijonov se more v slučaju potrebe dvigniti na osem milijonov Din.

Sladkorna tovarna v Bečkereku ima 36 milijonov Din osnovne glavnice, pa je imela v preteklem letu nad 22 milijonov dinarjev čistega dobička.

Hipotekarna banka Jugoslavije izkazuje za preteklo leto 55 milijonov Din čistega dobička; 40 milijonov dobi državni sklad, 10 milijonov gre v rezervni sklad, 5 milijonov bodo pa porabili za lantiane.

Konkurzov v Nemčiji je bilo v marcu 1142, poravnalnih postopanj 692; odnosni številki za februar sta 1103 in 576.

Evropska industrija vagonov se bo posvetovala v Berlinu o medsebojnem sporazumu. Upajo, da se bodo sporazumeli vsaj glede eksportne trgovine.

Švicarska Narodna banka je znižala obrestno mero od 3½ na 3%, lombardno obrestno mero pa od 4½ na 4%.

Eksportni kvantum šivalne preje v vrednosti več milijonov mark bodo prinesli Rusi na srednjeevropski trg. Za lesom je prišla na vrsto preja.

Fordova družba v Berlinu se tako ugodno razvija, da bo letošnja prodaja za 50 do 60 odstotkov večja kot je bila lanska.

Vest o ustanovitvi nemškega kartela kablov se potrjuje. Poleg velikih elektrokonzernov mu pripadajo vse nemške specialne tovarne.

Angleški kemični trust je imel v preteklem letu 5.780.000 funtov čistega dobička in razdeljuje 8-odstotno dividendo.

Italijanske kolkovne pristojbine so povišane za ca. 50 odstotkov. Menice, ki so v Italiji izstavljene in v inozemstvu plačljive ali pa obratno, plačajo samo polovično pristojbino.

Svetovna poraba umetne svile naraste povprečno za 10 do 20 odstotkov na leto in bo v par letih produkcija izenačena s konsumom.

Družba Austro-Fiat je zvišala delniško glavnico od 3:37 na 5:4 milijona šilingov.

Dve veliki rumunski plovni družbi po Donavi sta se združili v eno družbo, ki bo pričela obratovati v najkrajšem času.

Velika poljska tekstilna tovarna Abr. Aronsohn je postala insolventna; pasiva znašajo štiri milijone zlatov. Najbolj udeležene so tekstilne tovarne v Lodzu.

Inozemske emisije Nemčije v prvem letošnjem četrtletju so znašale 253-3 milijona mark proti 197-4 milijonom v prvem lanskem četrtletju, domača posojila pa 99 proti 136-5 milijonom.

Bolgarska Narodna banka je imela v preteklem letu nekaj manj kot 170 milijonov levov čistega dobička; od tega so nakazali 130 milijonov levov državnemu zakladu, 22 milijonov za napravo bančnih in podružničnih zgradb, ostanek pa za penzije itd.

Za pospeševanje žitne trgovine so ustanovili v Varšavi sindikat zasebnih poljskih žitnih tvrdk.

Delovni čas v holandski industriji demantov hočejo zopet omejiti na polovico, če bo tudi Belgija to napravila.

Zgube newyorškega kraha so do 63% že popravljene; a bojijo se, da se vrši ozdravitveni proces prehitro in da se zna zopet javiti padec.

Svetovni pridelek pšenice v letu 1929-1930 je znašal po cenitvi Mednarodnega poljedelskega urada 910 milijonov stotov, leto prej pa 1060 milijonov stotov.

Med italijanskimi in nemškimi producenti umetne svile se bo skoraj gotovo v najkrajšem času dosegel sporazum, ki ga smatrajo kot prvi korak do mednarodnega sporazuma in nadalje do skupne prodaje vodilnih evropskih producentov.

Obtok bankovcev v Avstriji je znašal po zadnjem izkazu Avstrijske Narodne banke ca. 980 milijonov šilingov.

Iz prakse upravnega sodišča v Celju.

Judikati finačno-pravnega referata upravnega sodišča.

(Zbral referent finančno-pravnega senata g. dr. Ludvik Brenca, sodnik upravnega sodišča v Celju.)

A. Upravnosodno postopanje.

1.

Naloga upravnega sodstva je, da kontrolira izvajanje abstraktnih norm po upravnem oblastvu na konkretni primer, isto samo tedaj ne more izdati kakšne abstraktno norme, ker spada to v delokrog zakonodaje. (F. 20/25—18.)

2.

Čl. 19. upravnosodnega zakona. V stvarih, v katerih odločajo upravna oblastva po prostem preudarku, je naloga upravnega sodišča zgolj, da preizkusi način upravnega postopanja, ki je dovedlo do davčne ocenitve, ki je pa kot stvar prostega preudarka izven upravnosodne kompetence. — (F. 99/24—8.)

3.

Čl. 19. točka 3. upravnosodnega zakona. Ocenitev letnega prometa pri davku na poslovni promet je prepuščena svobodnemu preudarku davčnega odbora, vsled česar se presoja njene pravilnosti odleguje upravniemu sodišču. (F. 10/29—8.)

4.

Pristojnost upravnega sodišča. — Čl. 20. in čl. 50. upravnosodnega zakona. Upravno sodišče ni pristojno, da bi razsojalo o pritožbah zoper take odločbe upravnih oblastev, ki so se vročile pred več nego 30 dni pred uveljavljenjem novega upravnosodnega zakona, tedaj pred 7. V. 1922, ker prehodne odredbe upravnosodnega zakona ne vsebujejo glede Slovenije nobenih tozadevnih določil. — (F. 32/23—8. F. 62/23—21.)

5.

Pravočasnost vložitve tožbe. — Čl. 21., odst. 1. upravnosodnega zakona. Ako v upravnih spisih ni povratnice o dostavitvi izpodbijane odločbe, vzame upravno sodišče kot podlago za presojo pravočasnosti vložitve tožbe datum, ki ga je navedel tožitelj. — (F. 122/23—8.)

6.

Predmet razpravljanja upravnega sodišča. — Člen 22. upravnosodnega zakona. Predmet spora, o katerem mora vsled strankine tožbe upravno sodišče razpravljati, je edinole odločba prizivnega oblastva v obliki in z vsebino, kakor je bila izdana stranki. (F. 16/25—6, F. 102/23—6, F. 77/23—8.)

7.

Vsebina tožbe. — Člen 22. upravnosodnega zakona. Tožba, ki ne označuje konkretnega administrativnega akta, niti ne navaja konkretnih tožbenih točk, temveč trdi le v splošnem krivičnost in nezakonitost davčnih odmer, odnosno izpodbija zakonitost več administrativnih odločb, odnosno davčne odmere več let, se mora kot za obravnavanje pred upravnim sodiščem premalo konkretizirati z odlokom zavriniti. (F. 16/24—11.)

8.

Člen 22. 24., točka 3. in 25. upravnosodnega zakona. Tožba mora vsebovati poedine tožbene točke, ko je po prej stranka izžrpala predpisano administrativno inštančno pot, ker sodi upravno sodišče na podstavi od upravnega oblastva ugotovljenih činjenic. (F. 40/23.)

9.

Prepozno uveljavljenje tožbenih točk. — Člen 21., 22. in 24., točka 1. upravnosodnega zakona. — Tožbene točke, ki so se prijavile z dodatnimi vlogami k tožbi šele po preteku v členu 21., odst. 1. upravnosodnega zakona določenega 30-dnevnega roka, se zavračajo kot nedopustne. — (F. 28/27—15, F. 55/27—13.)

10.

Opustitev navedbe tožnih točk. — Člen 22. upravnosodnega zakona. — Tožba ne ustreza pogojem tega člena,

Sušak — prosta luka, Reka in jugoslovanski izvoz lesa.

V »Internationaler Holzmarkt« od 3. aprila 1930 je izšel pod gornjim naslovom članek, ki ga je napisal Trifo Vuković, lastnik lesne spedijske tvrdke, in ki ga v naslednjem prinašamo v dobesednem prevodu:

Proklamacija Reke in okolice za prosto luko, če tudi že dalje časa pričakovana, je vendar imela za posledico komentarje in ugibanja ter bi bilo tudi s stališča lesnega spedijskega zanimivo vedeti, kak učinek bo imel izpremenjeni položaj na izvoz lesa. Tu pride v prvi vrsti v poštev izvoz lesa iz Jugoslavije. Velika večina jugoslovanske lesne produkcije, ki gravitira k severnim pristaniščem Jadrana, se kakor znano izvažuje preko Sušaka in le deloma se ukrcava ta les na Reki in v Trstu.

Trst ima nekaj pomena le za slovenski mehki les, sicer je pa radi previsoke prevoznine predrag.

Pač pa Reka ostro tekmuje s Sušakom, ki je največja luka našega eksporta, to pa vsled tega, ker ji morajo naši izvozniki kljub dražji prevoznini dati prednost radi več drugih ugodnosti.

Tu naj bo predvsem omenjeno, da so ležarinski prostori na Reki prav znatno cenejši, kakor na Sušaku, ter nam ni treba še posebej povdarjati, da pomenijo visoke ležarine na Sušaku veliko zapreko, proti kateri so borbe, kakor se vidi, vedno manj uspešne.

Popolnoma neumljivo je, kako se je mogla železniška uprava odločiti, da je prav sedaj, ko je konjunktura pri eksportu lesa skrajno slaba, povišala s pr-

vim marcem tega leta ležarino za 20%. Če so jugoslovanske železnice ukrenile to radi tega, da bi zvišale svoje prejeme, ni ta korist v nikakem razmerju z izgubo, ki jo trpi radi povišanja ležarine lesna industrija in pristaniški špediter.

Jasno je, da bo Reka storila vse, da ta položaj izrabi ter pritegne čim več transportov nase. Nadaljno prednost Reke nahajamo v tem, da obstoji na Reki in v skoraj vseh inozemskih lukah vsestranska možnost ukrcavanja, medtem ko parobrodi nekaterih parobrodskih družb na Sušaku še vedno ne pristajajo.

V tem oziru sicer zamoremo govoriti, kar se tiče Sušaka, o delnem izboljšanju.

Otvoritev bazena Thalou de Reval v reški luči ima več nasprotnikov kakor zagovornikov in je tudi jasno, zakaj se okleva s pričetkom obrata, ker bi imelo to za posledico na eni strani delno izgubo transportov v jugoslovanskih lukah, deloma istočasno podvig Reke. Pri sedanjih razmerah ni tedaj računati v doglednem času z otvoritvijo tega bazena.

Kar se tiče jugoslovanskega lesnega eksporta, zamoremo sicer domnevali, da Reka s tem, da je proglašena za prosto luko, za bližnjo prihodnost, še ne more priti v poštev kot važna luka, ne ve se pa, kaj vse prinese bodočnost.

Novi ukrepi Rečanov nam še niso znani, na Sušaku pa nadaljujejo s povišanjem davčev ter s tem otežkočujejo vskladiščenje in eksport.

Ostane samo upanje, da bodo jugoslovanske železnice in mesto Sušak, ki tudi namerava pobirati 15% najemuino na železniško ležarino, svoje drakonske ukrepe umaknili.

Svetovna ekspanzija trusta Kreuger in Toll.

Skoro nikogar ni, ki se količnik interresira za gospodarstvo, da ne bi vedel za švedsko družbo vžigalic. Ta družba je samo del svetovnega trusta Kreuger in Toll. Mnenja smo, da ne bo škodilo, če malo natančneje pogledamo strukturo in dohodke tega konsorcija, ki raztega svoje roke po celem svetu.

Ta trust je ustanovil leta 1913 ing. Ivar Kreuger. Ta mož je kmalu spoznal ugoden trenutek za plodonosne spekulacije. Posebno med svetovno vojno je veliko pridobil v Nemčiji. Za časa nemške inflacije pa je kupil poceni ogromne nepremičnine in se tako rešil pred posledicami valutnih sprememb. Kmalu po svetovni vojni je začel posojati denar državam, ki so imele slabo valuto in so torej rabile tuj denar. Denar pa je posodil po večini na ta način, da si je dal odstopeni monopol za vžigalice.

Leta 1917 je združil Kreuger vse švedske tvornice vžigalic ter se od takrat naprej stalno razvijal in končno ustanovil konsorcij Kreuger in Toll.

Sedaj sestoji ta konsorcij iz treh skupin in sicer industrijske, hipotekarne in bančne, te so:

1. Industrijska skupina: a) Svenska Tändsticks Aktiebolaget (švedska družba za vžigalice), ki ima tvornice v različnih mestih Švedske in zelo veliko število takih tvornic tudi v inozemstvu; b) International Match Korporation (mednarodna korporacija za vžigalice), ki raztega svoje gospodarstvo čez Ameriko, Azijo in delom Evrope; c) Trafika-kie Colaget Grängesberg-Oxelösund, ki poseduje najbogatejše železne rudnike na svetu v Švedski in Japonski, dalje železnice in mornarico, obstoječo iz 21 parnikov itd. Dalekosežnost participiranja konsorcija v teh poslih je tajna.
- d) Svenska Cellulosa A. B., ki obsega 12 švedskih podjetij s 4 milijone arov gozdov. Ta družba je bila ustanovljena s kapitalom 50 milijonov švedskih kron.

ako se sklicuje splošno na razloge, navedene v vlogi na I. ali v pritožbi na II. upravno stopnjo. Tega nedostatka ni mogoče odstraniti z analogno uporabo predpisov §§ 84 in 85 c. p. r. glede odstranitve formalnih nedostatkov v tožbi, ker opustitve navedbe tožnih točk ni šteti k formalnim nedostatom, nego so tožne točke bistven del tožbe. Ta bistveni nedostatek bi le tožitelj sam mogel sanirati in to v prvotnem, v čl. 21. upravnosodnega zakona predvidenem 30-dnevnom roku. (F. 129/29—7.)

2. Hipotekarna skupina: Aktie-Colaget Auvudstaden v Štokholmu in hipotekarni zavodi v Franciji in Nemčiji.

3. Bančna skupina: Tvrdka A. B. Kreuger in Toll v Štokholmu s filijalami v Nemčiji (Deutsche Unionbank v Berlinu), v Franciji (Banque de Suede et de Paris), v Holandiji, Svici, Poljski in Ameriki.

Vodstvo celega konsorcija je koncentrirano na Švedskem. Na vseh skupščinah delničarjev ima večino glasov en sam mož, M. Kreuger, ki ima sam osebnino večino delnic A (nominalna vrednost: 10 milijonov švedskih kron), vsaka od teh delnic ima pravico na en glas, od delnic B pa ima vsaka samo eno tisočinko glasu. Lastni kapital konsorcija znaša 1 milijardo 325 milijonov švedskih kron.

Konsorcij se trudi že nekaj let, da bi povečal svoje stalne dohodke, ta cilj je že dosegel s posojili, ki jih je dal tujim državam v zameno monopola na vžigalice. Tako je konsorcij posodil: Nemčiji 125 milijonov dolarjev, Franciji 75 milijonov dolarjev, Ogrski 36 milijonov, Rumuniji 20, Jugoslaviji 22, Poljski 6, Litvanski 6 itd.

Konsorcij je posodil več kot 1 milijardo 82.690.000 švedskih kron in dobiva na leto obresti, ki znašajo ogromno vsoto 67 milijonov švedskih kron. To je pač dobro plasiranje!

Ljubljanska borza

Tečaj 7. aprila 1930.	Povpr. ševanje 1 Dn	Ponudba Dn
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-71
Berlin 1 M	13-4875	13-5175
Bruselj 1 belga	—	7-8932
Budimpešta 1 pengő	—	9-8866
Curij 100 fr.	1094-40	1097-40
Dunaj 1 šiling	7-9631	7-9931
London 1 funt	274-78	275-58
Newyork 1 dolar	56-345	56-545
Paris 100 fr.	—	221-51
Praga 100 kron	167-17	167-97
Trst 100 lir	295-30	297-30

JUGOSLAVIJA IN RUMUNIJA.

V rumunskih gospodarskih in tudi oficialnih krogih se po poročilih iz Budimpešte zavzemajo za to, da zgradita Jugoslavija in Rumunija pri Prahovu skupaj most čez Donavo. Most bi stal okoli 300 milijonov dinarjev in bi imel namen, da bi združil jugoslovanske in rumunske železnice. Zgrajen bi bil prav tam, kjer bi bil moral biti zgrajen most za Transbalkansko železnico na progji Bukarešta—Adrija.

Razno

Zasebne trtne šole. Poljedelsko ministrstvo je izdalo določbe v svrhu uspešnejše kontrole zasebnih šol vinske trte, ki jih je v Jugoslaviji ca. 140. Olajšave za transport iz zasebnih trtnih šol ne veljajo več, prodaja trt bo odslej naprej strogo kontrolirana. S 30. majem izgubi-jo vsa zasebnikom izdana dovoljenja svojo veljavnost. Nova dovoljenja bodo izdajali do 30. maja, če bodo izpolnjeni vsi predpisani pogoji.

Sladkor. Licht pričakuje v svoji prvi letošnji cenitvi letos s sladkorno peso obdelanega sveta za vso Evropo brez Rusije 1.970.000 ha, to je za 120.000 ha ali 6-5% več kot lani. Na Rusijo pride 1 milijon hektarov ali 27-5% več, na Evropo z Rusijo 2.970.000 ha ali 12-75% več. Cenitev za Rusijo je zelo približna, kar se vidi že iz okroglega števila.

General Motors. Promet te družbe v preteklem letu je znašal 1500 milijonov dolarjev proti 1460 milijonom v letu 1928 in je odgovarjal lani 34 odstotkom vse ameriške in kanadske produkcije. Za razširjenje koncerna so porabili lani 65 milijonov dolarjev. Kot najvažnejšo interesno razširjenje imenuje poslovno poročilo 80-odstotno udeležbo pri Opelovi družbi. Čisti dobiček za predlansko leto je izkazan z 276-5 milijoni dolarjev, za lansko leto z 248-3 milijoni.

Zanimanje Angležev za naše gozde in rude. Skupina angleških kapitalistov pride v bližnjih dneh v Beograd. Zanima se za rudnike in gozde, ki se nahajajo sedaj v državni upravi. Prav tako se zanimajo sedaj Angleži za zasebna podjetja. Beremo tudi o aktualnem zanimanju srednjeevropskih bančnikov za naše gozde in rude. Številne rudnike Angleži že itak eksploatirajo.

Olajšave v poštneju prometu med Jugoslavijo in Nemčijo. Približno enake olajšave, kakor smo govorili o njih glede poštneju prometa med Avstrijo in Jugoslavijo v št. 39 »Trgovskega lista«, so stopile 1. aprila v veljavo tudi v poštneju prometu med Jugoslavijo in Nemčijo. Gre za pošne nakaznice, povzjetja na vpisanih pisemskih pošiljkah, vrednostna pisma, vrednostne zabojčke in pošne zavoje. Natančnejša pojasnila pri poštnih uradih.

Novo finančno družbo pod vodstvom Angleške banke so ustanovili v Londonu. Ime ji je »Bankers Industrial Development Company«, delniška glavnicca znaša 6 milijonov funtov. Družba bo sodelovala pri racionalizaciji industrije.

Komisija za novi trgovski zakonski načrt je dovršila svoje delo. Načrt bo vposlan sedaj trgovskim in obrtnim zbornicam in vsem drugim gospodarskim in trgovskim organizacijam v izjavo glede njih opomb in želj.

Agenti solunskih grških veleprodajalcev opija so se javili zopet v velikem številu v Južni Srbiji in obstoji nevarnost, da bodo tudi letos pokupili vse blago, če ubogi kmetje ne dobijo pravočasno državne pomoči.

Doba racionalizacije v Angliji se je pričela. Z že imenovano ustanovitvijo angleške Bankers Development Co se pričena v Angliji velika doba racionalizacije v gospodarstvu. Tako se hoče združiti elektrotehnika v kartel z glavnicco več kot 20 milijonov funtov; trije podjetniki so se glede cen in produkcije že sporazumeli. Vse prodajne organizacije naj se takoj poenotijo. Dalje je sklenilo dvanaest največjih avtomobilnih tovarn, da se bodo organizirale tako kakor I. G. Farben, z namenom, da vzmorejo konkurenco proti avtomobilnim tvrdkama Morris in British Ford. Glavnica bo znašala 25 milijonov funtov, letna produkcija 200.000 avtomobilov. V tej zvezi naznanjajo tudi fuzijo avtomobilnih tovarn Rovers Standard in Lancaster.

Vprašanje žitnega eksportnega kartela obdenavskih držav je stopilo zopet v ospredje in se razpravlja o njem v Beogradu, Budimpešti in Bukarešti.

S sladkorno peso obdelani svet v Jugoslaviji cenil F. O. Licht za leto 1930/31 na 50.000 ha; v letu 1928/29 je znašal 60.959 ha, v letu 1929/30 pa 61.228 ha. Letos torej velik padec.

Švica kot finančni centrom. V sled trajnega dotoka tujega denarja v Švico je nastopila tam izredna likvidnost denarja in je obrestna mera nadalje padla. Banke in tudi industrije so zato bolj kot kdaj prej voljne, da izvedejo inozemske transakcije. Prodiranje švicarskega kapitala na inozemskem denarnem trgu se javlja tudi v pravkar predloženih bilancah osmerih velikih švicarskih bank za leto 1929. Bilančna vsota teh osmerih zavodov je dosegla na koncu preteklega leta višino 8194 milijonov frankov proti 7116 milijonom na koncu leta 1928. Z dotokom inozemskih depozitov so narasla tuja sredstva teh bank od 5431 milijonov frankov na 6318 milijonov; od zadnje vsote sta celi dve milijardi frankov inozemskega izvora.

Francoska kampanja šampanjca bo dala letos 80 milijonov steklenic, kar pomeni rekord zadnjih 30 let. Vino je izborna, pa bodo cene vseeno nekoliko padle.

Nove emisije delnic v Franciji so znašale v januarju 1313 milijonov frankov, v februarju 3261 milijonov; mesečna povprečnost v letih 1927 do 1929 je bila 6188, 876 in 1273 milijonov frankov.

Za izgradbo občinskih cest na Ogrskem je najel trgovski minister Bud posojilo 20 milijonov švicarskih frankov.

ZAHTEVE BEOGRAJSKE INDUSTRIJE.

Zveza beograjskih industrijcev se v svojem zadnjem poročilu obrača proti dumpingu — tekmovanju inozemskih industrijskih podjetij, proti še zmeraj previsokim obrestim, ki jih mora plačati industrija za kredite, in proti beograjski komunalni elektricitetni politiki. Občina Beograd je pogodbo s švicarsko skupino tako uredila, da bi morala industrijska podjetja svoje lastne centrale opustiti in se priključiti mestni centrali. O tej točki se je vršila daljša debata in je bilo na predlog predsednika Narodne banke Bajlonija sklenjeno, naj se vpliva na občino v tem smislu, da se v dogovoru med občino in švicarsko skupino primerno spremenijo one določbe, ki industriji niso všeč.

* * *

GANDHI JE PODRAZIL RIZ.

Poostreni položaj v Indiji in Gandhijevo pomikanje proti morju sta evropski trg riža popolnoma preobrazila. Več tednov je že tendenca riža padala in so se bližale cene že nedoseženi nizki točki, ko je naenkrat nastopila hausse. Iz Indije bi bil moral oditi novi riževi pridelek v Evropo, a vsled sedanjega položaja so odposlali le majhne množine in so zato cene naenkrat poskočile. Tendenco so brž izkoristili italijanski in ameriški producenti in so šli s cenami navzgor.

ZOPET VELIKA INSOLVENCA V LODŽU.

Kriza tekstilne industrije v Lodžu je zahtevala v zadnjem času zopet vrsto večjih žrtev. Med njimi je tudi leta 1843 ustanovljena velika tekstilna tovarna Jos. Richter, ki zaposluje več tisoč delavcev. Izkazuje pasiva več milijonov zlatov. V teku se pogajanja za poravnavo, da bi se omogočilo nadaljnje obratovanje podjetja.

Dobava-prodaja

Dobave. Direkcija drž. rudnika Ljubljana sprejema do 14. aprila t. l. ponudbe glede dobave 1 pisalnega stroja sistema »Continental«. — Direkcija drž. rudnika Breza sprejema do 17. aprila t. l. ponudbe glede dobave raznih spojk, vijakov, žebeljev, jekla, jamskih sigurnostnih zvoncev in gumijevih cevi; do 24. aprila t. l. pa glede dobave rešet. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 25. aprila t. l. pri Direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave 17.424 komadov hrastovih pragov; dne 28. aprila t. l. glede dobave 5500 komadov hrastovih pragov; dne 29. aprila t. l. pa glede dobave 4500 komadov hrastovih pragov. — Dne 28. aprila t. l. pri Komandi mornarice v Zemunu glede dobave raznega gradbenega materiala, kovin, železa, železnega materiala, vodovodnih cevi, armatur, okovov za vrata in okna, orodja, strojev, tračnic, vijakov, matic, zakovic, peči itd. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Oddaja zgradbe konjušnice na Sušaku se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 28. aprila t. l. pri Inženjerskem oddelku Savske divizijske oblasti v Zagrebu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Dobave. Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema do 25. aprila t. l. ponudbe glede dobave 300 kg Subox-barve. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 23. aprila t. l. pri Komandi mornarice v Zemunu glede dobave 10.000 parov čevljev; dne 25. aprila t. l. glede dobave 25.500 metrov sukna in 3900 metrov polvolnene tkanine. — Dne 28. aprila t. l. pri Upravi drž. monopolov, ekonomsko odelenje v Beogradu, glede dobave večje množine papirja. — Dne 30. aprila t. l. pri Direkciji drž. železnic v Zagrebu glede dobave 340 m² hrastovega skretniškega lesa. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.) — Dne 29. aprila t. l. se bo vršila pri Glavnem slagališču v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 10.000 komadov perila in 10.000 komadov brisač. — (Oglas je na

vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem slagališču.)

Oddaja zakupa pobiranja mestnine na železniškem mostu čez Savo med Bosanskim in Slavonskim Brodom se bo vršila potom ofertalne licitacije dne 25. aprila t. l. pri gradbenem oddelku Direkcije drž. železnic v Sarajevu. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenem oddelku.)

Prodaja starih sodov. Dne 30. aprila t. l. se bo vršila pri Delavnici drž. železnic v Mariboru ofertalna licitacija glede prodaje ca 1000 komadov starih lesenih sodov; pri Središnjem stovarišču materiala Generalne direkcije drž. železnic v Subotici pa glede prodaje ca. 2000 komadov starih lesenih sodov. — (Predmetna oglasa sta na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Nabava tiskovnega papirja. Poštna direkcija v Ljubljani razpisuje prvo licitacijo za nabavo 38.600 kg tiskovnega papirja. Licitacija bo dne 15. maja t. l. ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani v sobi št. 42. Jamčevina (5% ali, če je inozemec 10%) se mora položiti najkasneje do 10. ure na dan dražbe pri pomožnem uradu poštne direkcije v Ljubljani, kjer se lahko vpogledajo in kupijo tudi pogoji.

Tržna poročila

TRŽNE CENE V LJUBLJANI,
dne 1. aprila 1930.

Govedina: V mesnicah po mestu: I. vrste 22, II. vrste 20 Din; na trgu 1 kg govejega mesa I. vrste 18—20, II. vrste 16—18, III. vrste 12—16, jezika 17—20, vampov 8—10, pljuč 6—8, jeter 15—20, ledic 18—24, možganov 20—25, loja 5 do 12 Din.

Teletina: 1 kg telečjega mesa I. vrste 24—25, II. vrste 20—22, jeter 25—30, pljuč 20—22 Din.

Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. vrste 25, II. vrste 22—24, pljuč 10, jeter 15 do 20, ledic 25—30, glave 8—10, parkljev 6, slanine trebušne 20, slanina ribe in sala 25, domačih prašičev 21—22, slanina mešana 22—23, slanina na debelo 24, masti 28, šunke (gnjati) 30, prekajenega mesa I. vrste 30, II. vrste 25—28, prekajenih parkljev 8—10, prekajene glave 10—12, jezika 30 Din.

Drobnica: 1 kg koštrunovega 14—15, jagnjetine 18—20 Din.

Konjsko meso: 1 kg konjskega mesa I. vrste 8, II. vrste 6 Din.

Klobase: 1 kg krakovskih 40, debrecinskih 40, hrenovk 30—32, safalad 28 do 32, posebnih 32, tlačenk 20, svežih kranjskih 35, pol prekajenih kranjskih

32—35, suhih kranjskih 50, prekajene slanina 28 Din.

Perutnina: piščanec majhen 25—30, kokoš 25—50, petelin 25—40, nepitana gos 70—80, domači zajec, manjši 5—12, večji 20—30 Din.

Ribe: 1 kg karpa 25—30, ščuke 35 do 40, klina 20, mreže 15—20, pečenke 10 dinarjev.

Mleko, maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2:50—3, 1 kg surovega masla 36—40, čajnega masla 44—56, masla 40—44, bohinjskega sira 34—40, sirčka 8—10, eno jajce 0:75—1 Din.

Pijače: 1 liter starega vina 18—22, novega vina 14—18, 1 čaša piva 3—3:50, 1 vrček piva 4:50—5, 1 steklenica piva 5:50—6 Din.

Kruh: 1 kg belega 5, črnega 4:50, ržene 4:50 Din.

Sadje: 1 kg luksuznih jabolk 12, jabolk I. vrste 10, II. vrste 8, III. vrste 6, ena oranža 1—3, limona 0:50—1, 1 kg rožičev 8, fig 10, dateljnov 24—40, orehov 10—12, luščenih 36—40, suhih češpelj 10, suhih hrusk 6—8 Din.

Specerijsko blago: 1 kg kave Portoriko 80—84, Santos 52—54, Rio 36—40, pražene kave I. vrste 100—110, II. vrste 80—90, III. vrste 66—70, kristalnega belega sladkorja 13, sladkorja v kockah 14, kavne primesi 18, riža I. vrste 10, II. vrste 8, 1 liter namiznega olja 18, jedilnega olja 17, vinskega kisa 4:50, navadnega kisa 2:50, 1 kg soli mlete 2:50, mlete 2:75, celega popra 70, mletega popra 72, paprike III. vrste 32, sladke paprike, po kaljivosti 46, 1 liter petroleja 7:50, 1 kg testenin I. vrste 10, II. vrste 9, pralnega luga 3:75, čaja 80 Din.

Mlevski izdelki: 1 kg moke št. »0« 4:10—4:25 na debelo, 4:50 na drobno, št. »2« 3:55—3:75 na debelo, 4:25 na drobno, št. »4« 3:20—3:30 na debelo, 4 na drobno, št. »6« 3:75 na drobno, kaše 5 do 6, ješprenja 6, ješprenjčka 10—12, otrobov 1:75—2, koruzne moke 3:50, koruznega zdroba 4—4:50, pšeničnega zdroba 5—6, ajdove moke I. vrste 6—8, II. vrste 6, ržene moke 4 Din.

Zito: 100 pšenice 260—265, rži 230 do 235, ječmena 210—225, ovsca 200—240, prosa 210—220, koruze 170—180, ajde 200—220, fižola, ribničana 330, prepelčarja 460, 1 kg graba 8—10, leče 10 Din.

Kurivo: 50 kg premoga 30, 1 tona premoga 450, kubični meter trdih drv 175, mehkih drv 90 Din.

Krma: 100 kg sladkega sena 100, pol sladkega sena 80—90, kislega sena 75, slame 50—75 Din.

Zelenjava in gobe: 1 kg endivije 10, motovilca 14—15, radiča 7—8, rdečega zelja 7—8, kislega zelja 3:50, ohrovtja 5 do 6, kartofol 7—10, kolerab podzemljic 1, 1 kg špinaca 8—10, čebule 1:50—2, češna 10—12, krompirja 1—1:25, repe 0:25—0:50, kisle repe 2:50—3, korenja 2—4, petersilja 3—4, zelenjave za juho 3—4 Din.

Od dobrega najboljši je samo
GRITZNER - ADLER - KAYSER
Šivalni stroj in kolo
elegančna izvedba - najboljši material
URANIA pisalni stroji
v 8 velikostih
Novost: Šivalni stroj kot
damska pisalna miza

Samo pri
Jos. Petelinc-u
Ljubljana, Telefon int. 2913
Zmerne cene, tudi na obroke

TISKARNA MERKUR
TRG.-IND. D. D.
LJUBLJANA
Gregorčičeva
ul. 23. Tel. 2552

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, statute, tabele, letake i. t. d. Knjigoveška dela izvršuje v LASTNI KNJIGOVEZNICI

P U C H
KOLESA

IGN. VOK, LJUBLJANA
PODRUŽNICA NOVOMESTO

SVETOVNA ZNAMKA SO IN OSTANEJO NA PRVEM MESTU PLAČLJIVO TUDI NA OBROKE

Veletrgovina
A. Šarabon
Ljubljana
priporoča
špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne prideleke - Raznovrstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z elektr. obrabom
Ceniki na razpolago!

KNJIGOVEZNICA - K. T. D.
LJUBLJANA, KOPITARJEVA 6
II. NADSTR. NUDI PO IZREDNO NIZKIH CENAH:

SALDA-KONTE	ODJEMALNE
STRACE	KNJIŽICE
JOURNALE	RISALNE
ŠOLSKE	BLOKE
ZVEZKE-MAPE	L. T. D.

TRGOVSKI LIST
ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT

se priporoča p. n. Irgovcem, industrijcem in obrtnikom za naročanje in inseriranje